

UNUDULMAZ SAĞLIQ...

Barat Vüsal

Har səhər üfüqdən doğan Günəşdimi ki?!

Bəlkə he!

Bəlkə yox!

O içi nur dolu bir qızıl Camdı!

Kainat hər dəfə yeni bir sağlıq deyir və o cəmi başına çəkir.

Üstümüz günəşin şəfəqləridirmi yağan?

Xeyr! O Qızıl Camdan tökülen damcıları?! İçəni məst etdiyi kimi, içməmişdən bizi də bıhus edir...

***

Bu şairanə giriş sözünü şairanə bir xatiratla davam etdirmək istəyirəm.

1994-cü ilin bir payız günü indiki kimi yaxşı yadimdardır. Xalq şairi Hüseyin Arifin 70 illik yubileyi ilə bağlı olaraq Qazaxda və Ağstafada keçirilən silsilə tödbirlərdə mən də iştirak edirdim.

İştirakçılar arasında Qazax Xeyriyyə cəmiyyətinin xəttiylə gəlmış görkəmli şair və yazıçılar da varındı. Tödbirlərdən sonra rayon rəhbərliyinin təşkil etdiyi ziyaftəde deyilən sağlıqlar, qaldırılan badələr bir-birini əvəz edirdi.

O şair bu şairin, bu şair o şairin sağlığına bəda qaldırırdı.

Məclisde Davud Nəsib də vardi.

Növbəti sağlıq deyildi, yeno badələr doldu, boşaldı.

Bir az keçəndən sonra əlində yeni dolu badə Davud Nəsib ayaga qalxdı və dedi:

-Xahiş edirəm, badələrinizi doldurun və ayağa qalxın!

Məclisdekilərin çoxusu töccübəldi, hamının baxışında maraq dolu bir ifadə yarandı, bir sual dondu: "Nədən?"

Şairin ötkəm və qürurlu səsi yüksəldi:

-İçək bu bədələri torpağına sağlıqlı! Onun bu sözündən (yox, "Əmr"indən) sonra hamı ayağa qalxdı və hər kəs badəsinə başına çəkdi.

Sonralar əziz şairimizin kitablarında "Torpaq" şerini oxuyanda duydum ki, belə şəri ancaq o, yaza bülərdi, belə sözü ancaq daha çox o, deyə bilərdi:

*Qəlbimdə dağların, düzərlərin ətri,
Sel olub dağlardan aşılı-daşram.
Mən elə sevirəm, torpaqdan ötrü,
Torpağa dönürəm, torpaqlaşşram!*

2-ci bir xatirəni də burda xatırlatmasam mənəcə Davud Nəsibin sənətkar kimi portretinin tamlığına xələl golmuş olardı.

Ancaq bu xatirət qələm dostum, AYB üzvü, çox dəyərli müəllim-ziyalı-şair ömrü yaşamış (və yaşayın!) Telman Kürsoyə məxsusdur. O danışır ki, "Davud Nəsib "Ədəbiyyat və incəsənət" qəzetiində poeziya şöbəsinin müdürü idi. Qəbulunda oldum. Təqdim etdiyim şeirlərdən "Yanır"ı çap etməyə götürdü.

-Çox sağlam olun! - deyib çıxməq istəyəndə dedi: -Dayan, bir yerde gedərik.

Söhbət edə-edə endik Nərimanov prospektində. Burada ayrılməq üçün ona əl uzatdım, əlimi buraxmayıb dedi:-A Zalim, şeirin məni yandırıb, bizə gedirik.

Evinde ordan-burdan sual verib onu qane edən cavabları aldıqca: -Əla!-deyirdi. Ayrınlarda karobka da nəsə verdi:

-Məndən hədiyyə!

Evdə baxdım ki, çohrayı rəngli bir köynəkdir. Altı il sonra maşın qəzasında hələk olanda qəhrənib bu "Köynək" şeirini yazdım:

*Verdiyin köynəyi sevindiyimdən
Tez-tez bayramlarda, toyda geyindim.
Masın qəzasına san düşən gündən
Onu heç yasa da geymirmən indi.*

*Qaralı qalıbdı bizdə köynəyin,
Sönmüş bir ocaqdan qalan kömürtək.
Nə dost qaytarandı onu geyməyim,
Nə da geyinsəm də isinməz ürək.*

*Mən sənə həsrətəm, köynək -əlimə,
Bir həsrət qar oldu şəvə saçında.
Məhkum eyləyərək onu ölümə,
Asmışım şəkfa "Dar ağacı"ndan.*

*Ot basmış yolları qayıt tapda, əz,
Məni fikirlərin qopar əlindən.
Heç kəs özün kimi qurtara bilməz,
Qayıt köynəyini qurtar ölüməndə..."*

Bu şeiri oxuya-oxuya düşünürəm: Əgər unudulmaz şairimizin qarşısında iki yoldan birini seçmək tələbi qoyulsayıdı, deyilsəydi ki: "Ya özün ya köynək! Hansını qurtarmaq istərsən ölümün olindən!"

Mən əminəm və inanıram ki, əziz şairimiz "Köynəyi" deyordı...

Cünki Davud Nəsib özünün yox, sözünün, əməlinin, eşqin uzun ömürlü olması üçün yaşayırı və yaradırı! Öz ömrünün yarımcıq qalmasından qorxmurdu, söz ömrünün yarımcıq qalacağından qorxurdu!

Elə bir şeir-sənət, söz ocağı çatmışdı ki, heç vaxt sənməyəcəyi bilirdi. Əbədiyyətə, sənətə, millətə öz ömrü puc olsa da, yarımcıq qalsa da, eşqin bütövlüyüne inanınlar belə olurlar və bizi də inandırırlar ki:

*Sevən kəsin yüzündə də,
Bir çaraqdır- gözü sönmür.
Kim ki, yanış el yolunda.
Heç bir zaman özü sönmür!*

Və belə insan, belə şair, belə sənətkar Davud Nəsibin özünün dediyi kimi, halal ocaq kimidir, "Kül altında közü sönmür!"

Davud Nəsib kül altında sönməyən köz ömrünü yaşayan şairlerimizdəndi. O da göra yaşayırı ki, qisa da olsa, təki ömrü şair ömrü olsun! Yazırı ki, "Nəyim görekdir səksən il, yüz il, bir şair ömrünü yaşaya bilsəm!"

O, şair ömrü yaşadı və yaşayır. Onun ən ibratımız şeirlərindən biri "Ana və oğul" şeiridir. Məzmunu bəledir ki, oğul gecə səhərəcən yatırı. Oyaq qalır ki, təza bir şər, bir əsər yazısın.

Ana ona göra yata bilmir ki, oğlu yazdığını yazıl qurtarsayıdı çimir edərdi bir az. Lakin gecə uzanmaqdadır. Şair də, ana da oyaqdı hələ...

Şair şəir istəyir,

Ana oğul istəyir!
Necə deyərlər, hər ikisi yuxusuna haram qatıb.
Və hər ikisi haqlıdır!

***

İnsan nə qədər sevirsə, o qədər yaşayır və insan nə qədər sevilirsə həm də o qədərdi ömrü! Bu haqqda daha doğrusunu D.Nəsib deyib: "Məhəbbət ömrüdür- insanın ömrü!" O, elə bil nə yazıbsa and içirmiş kimi yazıb. Böyüklüyə, ucalığı, ursani sevgiyə baxın:

*Arxamca yalandan söz deyən olsa,
Bir şeir yazaram, bağışlayaram.
Amma bununla belə sanki and içir ki:
Barışa bilmərəm toxunan olsa,
Əgər Vətənimə, məhəbbətim!*

Davud Nəsibin anasının adı İnsan idi. İnsan ananı yaşşı tənyirdi anam. Evinizdən tez-tez dənişirdi. Adı da insandı, özü de İnsan! İnsanlığda təmam başqa bir aləm. Anam İnsan ananı görən kimi o dəqiqə tanımışdı, sevmişdi. İnsan ananı da insanlığı tanımışdı anama. Onları bir-birine dost etmişdi, yaxın etmişdi, əziz etmişdi. Anam ondan dənəsən qurulanırdı, forəhlənirdi, ürəyi açırdı, ürəyimizi açırdı.

Davud Nəsib anaya, ataya, nənəyə, babaya xalqa, yurda-beşiyə, evə-eşiyə dörən köklərlə bağlı olduğunu üçün haqqı vardı ki, desin:

*Bu yurdun qədrini bilməsəm əgər,
Bir xalqın sözünü deyə bilmərəm!*

Öslində onun əzizlərinə (ata-anası, baba-nənəsi) ünvanlaşdırılmış şeirlər bütövlükde xalqımıza, milli dəyərlərimizə ünvanlanmış əsərlərdi. Ürəyindəki məhəbbət hamı üçündü.

O, tosadüf olaraq yazmışdı:

*Açsan ürəyimi bir kitab kimi,
Hamını görərsən sətirlərində.*

Davud Nəsibin yaradıcılığını izlədikcə, oxuduqca adam hiss edir ki, o, təkcə şair deyildir. Həm də Sözn, Ruhun, Torpağın, ulularımızın qəbri başında dayanmış bir keşkilidir. Üzünə nənəsinə tutub deyikləri bütün ərvahimizə üz tutub dedikləridir:

*Yatmışan körpətək nənə, beşikdə,
Qorxuram, oyatsam xatrına dəyəm,
Saatla dururlar Fəxri keşikdə,
Mən sənənə əbədi keşiyindəyəm!*

Və belə insan, belə şair, belə sənətkar Davud Nəsibin özünün dediyi kimi, halal ocaq kimidir, "Kül altında közü sönmür!"

Davud Nəsib gözündə nənə yalnız novəsinin boyunu oxşayan, şirin nağıllar dənişən, bayatılar deyən bir sima deyil, qəhrəmandır, əsl mənəda pəhlivandır!

O, doğru söyləyir ki:

*Nənə cəhrəsinin qulpu ağırdır,
Kimin gücü çatıb fırladır onu?*

***

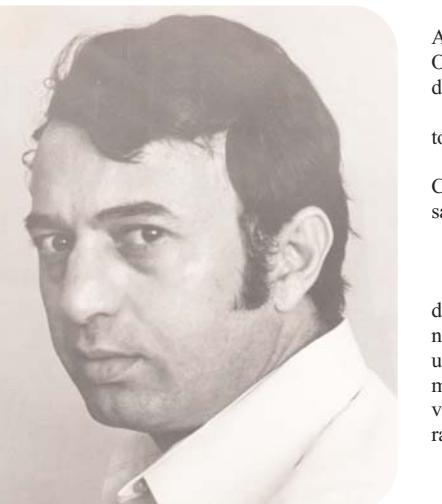
Davud Nəsib niyə şair olm知道自己?

Köksündə hər yaşda uşaq ürəyi döyündüyüne görə! Elə bil, hər dəfə qəbrindən baş qaldırır, bizlə-

ra bir həqiqəti, əslində ölməzliyin və əbədiyyətin nə olduğunu xatırlatmaq üçün xatırlayır ki:

*Gör nə vaxtdır ayrılmışam,
Sözsüz qalmışam,
Ürək yenə kövrək-kövrək
dolan ürəkdir.
Deməyin ki, böyümüşəm,
Şair olmuşam,
Dəyişmişib, uşaqlıqdan
qalan ürəkdir.*

İnanıram ki, bu ürəyə-uşaq ürəyinə, şair ürəyinə görə ölüm ona yaxın düşə bilməyib. Cismən öldürsə də, mənən öldürə bilməyib onu!

Davud Nəsibin bütün yaradıcılığı Qazaxda bir vaxt əkdiyi çinara bənzəyir. Uşaq vaxtı əkimmiş həmin cinarı, şair.

Hər dəfə onu görəndə, kölgəsinə baxanda sevirmiş, öyünmüş, deyirmiş.

*O məndən tez böyüyüb,
Kölgə saldı torpağı!*

D.Nəsibin yazdıqlarının da, (istər şeir kitabları olsun, istər nəşr əsərləri) kölgəsi var. O kölgədən həmin cinarı, şair.

Bu kölgənin özündən də, elə şeirin hər sözündən də müasirlik, aktuallıq, böyük vətəndaşlıq mövqeyi duyulur.

Elə bil 44 günlük Vətən məhəribəsində D.Nəsib də cabhədəmiş. Yenə də gördüklarından, duyuqlarından, sevdiklərindən yazmış. Qarabağın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə əsgərlərimizlə baş-başa verib, onları şəhidliyinə müqəddəs bir iş olduğuna inandıra bilib, yazıb:

*Bir kişi gücü var, bir ər golunda,
Torpaq Vətən olmur bilmirəm, nəsə...*

*Əgər övladları onun yolunda
Torpağa dönməsə, daşa dönməsə!*

Davud Nəsib böyük inam hissi ilə bəyan edirdi ki:

*Ürəyində vətan varsa,
Güç olacaq qollarında.
Hara getsən, hara varsan,
Şəm yanacaq yollarında!*

Davud Nəsibin bir nasır kimi də öz sözünü demişdir. "Cavanşir" romanından. "Tarixin tarixi olmayan- da əfsanələşir" deyən D.Nəsib Alban hökümdarı haqqında əsərləri tariximizdən əfsanə örtüyünü götürdü. Əsərdə yadda qalan sehnələr çoxdur.

Məsələn əsərdən məlum olur ki, Alban katalikosu Bakur öz vəsiyyətinə əsəsən əl ayağı zəncirli halda ayaq üstdə basdırılıb torpağa. (Bu səhnə həm də romzi məna daşıyır)

...Cavanşir sui qəsdən öldürən erməni qatilini Azix mağarasının ağızında ayaq parçalayıb, öldürüb. O, əqib həmin mağarada gizlənmək istəyəndə. Bu da tosadüfü deyir. ...Ərəblərlə Qadisiyyə döyüşündə qalib gələn Cavanşir geri döñərənən görüb ki, bordəni müttəfiq saydığı Sasanilər yerlə yekşan ediblər.

***

Davud Nəsibin xalqının, ata-anasının mənsub olduğunu nəslin kökü üsttə ucaldığından yüksək mədəniyyət və təriyyə sahibi ola bilməsdir. Bir nadan utanmadan ona deyəndə ki, "Ata təriyyəsi görməmisən", onda şair bundan bərk qəzəblənmiş böyük vətən məhəribəsində hələ olmuş atasını xatırlayaq yazmışdı:

*Qanımdan gəlibdi mənim təriyyəm,
Yazdığım seirdir mənim təriyyəm.
Xalqa sədəqətdir mənim təriyyəm,
Yurda məhəbbətdir mənim təriyyəm.*

Şəhriyar deyirdi ki, mən ona görə şair oldum ki, insanları düşündürə bilim. Davud Nəsib də həmin arzu-amalla şeir yazmış-ınsanları düşündürmək üçün! Deyirmiş, deməyi özüne borc bilirmiş:

*İllərlə yaşamaq nəyimə lazımlı,
Hayatda hər kəsi düşündürməsəm!*

Davud Nəsibin şeirlərində aparıcı obrazlar sırasında dağ, dağ çayı çınar, At obrazları da kifayət qədər yer alıb. Atı qardaşı Çinari ata kölgəsi, dağ arxası, dağ çayın laylası sanıb. "Dağlara səyəkən kürəyin mənim, İlk bühlür laylamı dağ çayı çalıb." deyiklə övlad minnətdarlıqlı ifade edib.